sche edelen. »Het apostolicum is de band die de leden van de Evangelische en van de Roomsche belijdenis onverbrekelijk te samen snoert."

Intusschen heeft Prof. A. Harnack eene brochure uitgegeven, getiteld: De Apostolische Geloofsbelijdenis. »Een geschiedkundig bericht met een nawoord," waarin hij zich nader uitspreekt. Dit boekje strekt voornamelijk tot betoog, dat de kerk de apostolische geloofsbelijdenis tamelijk laat in zijn tegenwoordigen vorm heeft aangenomen. Dit is een feit dat wel bekend mag geacht worden. In de Zuid-Gallische kerk was het sedert het midden der 5de eeuw als een doopsbelijdenis, door Karolingische invloed nam de kerk het in de 8ste of 9de eeuw over. Ook in Rome had men reeds vroeger, toen het er namelijk om ging, om tegen het Arionisme op te treden, het oude, eenvoudige Doopsymbool, met het Niceaansch-Konstantinopolitaansche verwisseld; dit was echter voor kerkelijk gebruik te lang: men nam de Apostolische geloofsbelijdenis te liever aan, wijl de betrekkingen tot Konstantinopel nauwer en ook die tot de Koralingers vaster werden."

Maar Harnack werpt hiermede zijn eigene glazen in. Want daaruit blijkt toch dat de kerk zich reeds vroeg tegen het Arionisme heeft verzet en de eeuwige godheid van den Heere Jezus Christus heeft gehandhaafd.

Zeker is het dat de moderne Arianen, die gelijk de hoogleeraar Harnack, uit de school an Ritschl zijn voortgekomen, in hunne ontkenningen veel verder gaan, dan de oude volgers van Arius. De eisch van den Berlijnschen hoogleeraar komt hierop neer, dat de loochening van de Godheid Christi recht van bestaan in de Evangelische kerk zal gegeven worden.

In zijn »nawoord" zegt Harnack, dat de Evangelische Theologen, de heilige plicht hebben, zonder zich te bekommeren om de gunst of de ongunst der menschen, om aan de reine belijdenis des Evangelies te arbeiden en openlijk te verklaren, wat naar hunne overtuiging met de waarheid overeenkomt en wat niet; terwijl hij zich daarbij beroept op de houding der Pruissische Algemeene Synode van 1846, zoowel op het doen van onderscheidene landskerken, die het liturgisch gebruik van het Apostolicum vrijgesteld hebben. Op de protesten, smaadredenen, op het hen toedichten van meeningen en het verdraaien van zijn woorden zal hij zwijgen. Het is zijn ambt niet de vraag te opperen, of zulk een »drijven" gelijk dit thans weder, gelijk voor vier jaren, toen hij tot hoogleeraar te Berlijn benoemd was, als op commando, ontketend is, in de Evangelische kerk geduld worden mag."

Schoon het nog altijd door protesten tegen het optreden van Harnack regent, blijven sympathiebetuigingen voor de Berlijnsche hoogleeraar niet uit. Een 15tal professoren en predikanten, medewerkers en vrienden der *Christliche welt*, hebben den 15den October een verklaring van instemming de wereld ingezonden. Ook is de liberale pers als één man op de hand van Dr. Harnack.

De Evangelischen dringen er bij den Opperkerkeraad op aan, dat tegen Harnack maatregelen genomen zullen worden. Tot hiertoe trekken de hoogere besturen zich weinig van de zaak aan. De *National. Zeitung* wijst er op, dat de benoeming van Dr. Freiher v. d. Goltz van de »uiterste rechterzijde" tot vicepresident van den Oberkirchenrath niet geacht kan worden in het nadeel van Harnack te zijn. Immers is de heer v. d. Goltz geen aanhanger van Harnack, maar kan ook niet tot zijne tegenstander gerekend worden. Hij behoort tot de mannen die altijd naar een middenweg zoeken. Ons komt het voor dat als men in deze richting zich blijft voort bewegen, de beide partijen in de Evangelische kerk eveneens ontevreden zullen zijn en blijven.

Het moet den Gereformeerden opvallen, dat bij hen die voor de belijdenis der Evangelische kerk opkomen, de oogen uitsluitend gericht zijn op den »Oberkirchenrath", en op den keizer als opperste bisschop der kerk. Het besef dat de tucht behoort uit te gaan van de opzieners der gemeente, schijnt bij het Episcopale kerkrecht geheel te loor te gaan. Wel wees men er van positieve zijde op, wat er van de kerke worden zou wanneer de wijze van de bediening der sacramenten geheel afhankelijk gesteld werd van de willekeur van de leeraars. Een Duitsch predikant verhaalt, natuurlijk met afkeuring, hoe hij in Zwitserland een predikant heeft ontmoet, die eenvoudig weigerde een kind te doopen, omdat de kinderdoop volgens hem niet schrifttuurlijk was.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

Pas op de kleintjes!

II.

Een paar woordjes, waarmee ook vaak zeer wonderlijk wordt omgesprongen, zijn: *dewijl* en *terwijl*.

In onze tegenwoordige taal beduidt het eerste »omdat" en het tweede »tijdens". Zeg ik: »*dewijl* hij kwam ging ik heen", dan is het komen van dien ander *de reden* van mijn heengaan. Zeg ik nu in plaats van »dewijl" *terwijl*, dan beduidt het: *op denzelfden tijd* dat hij kwam ging ik heen. Maar dan behoeft zijn komen met mijn gaan in geen verband te staan.

Nu worden »dewijl" en »terwijl" zeer dikwijls verward en ge begrijpt, als men dat b.v. doet in een volzin als hierboven, dit dan, om iets te noemen, juist niet beleefd of vriendelijk kan klinken voor den man die komt. Even verkeerd echter is de manier, waarop velen het woord »terwijl" gebruiken. Zoo las ik onlangs: »De kinderen zongen fraaie liederen, terwijl zij van de ververschingen ruimschoots gebruik maakten".

Dit wil nu letterlijk zeggen, dat die kinderen al etende en drinkende met volle monden zaten te zingen! Of 't mooi geklonken zal hebben?

De fout is dat men »terwijl" gebruikt alsof het beteekende »en ook" en *dat is niet zoo*. 't Kan alleen gebruikt worden als tweeërlei werkzaamheden *gelijktijdig* geheuren.

Nu komt bij dat alles, dat men »dewijl" en »terwijl," allebei kan verkorten tot »wijl," waardoor dat woordje dubbelzinnig wordt en zooals we gezien hebben, dan wel eens heel iets anders *kan* beteekenen dan er bedoelt wordt. Daarom is 't beter, het niet te gebruiken, als er vergissingen uit kunnen voortkomen.

't Ontbreekt ons trouwens niet aan woorden in zoo'n geval, als: omdat, daar, aangezien, alzoo, overmits enz.

Dat laatste woord moet ge vooral niet men *mits* verwarren. Nog wel zoo dwaas is om dat »mits" te gebruiken en tegelijk te doen als stond het er niet.

Dat doen zij die zeggen »mits conditie," want beide woorden moeten beteekenen »op voorwaarde"; dus is er één te veel. *Overmits* beteekent, zooals we zeiden, ongeveer 't zelfde als »dewijl" en »daar", maar wordt in de taal van het dagelijksch leven weinig of niet gebruikt.

———

»Geld maken."

Nu vijftig jaren geleden leefde in Duitschland een zeer wijs man, Dr. Barth geheeten. Hij was — wat velen die wijs heeten niet zijn — tevens een godvreezend man.

Vrome menschen zijn vaak rijker in hemelsche dan in aardsche schatten. Zoo ging het Dr. Barth ook. Eens had hij in zijn huis te Möttlingen weken lang vele gasten gehad, wat hij niet weigeren kon, en hem ook wel aangenaam was. Maar toen zij nu weg waren en 't huis ledig, bleek dat laatste ook 't geval te wezen met de voorraadkast. Nu die waswel te vullen, zult ge zeggen. Maar ge moet weten dat de geldkist ook leeg was; en hoe nu daarin wat te krijgen?

Dr. Barth wist daar zoo gauw geen raad op; hij moest brood hebben, doch kon den bakker niet betalen.

In dezen nood ging hij tot een vriend, dien hij vroeg hem, als 't kon, eenige guldens te leenen. Doch, hoe treurig! De vriend moest verklaren, dat hij niets had om te leen te geven, en ongeholpen moest de doctor aftrekken.

Wat zou hij nu doen? Reeds had hij den Heere gebeden hem te helpen. Nu kwam de gedachte bij hem op, dat God zeker op een andere wijs redding geven zou. Vurig biddende wandelde hij van de woning zijn vriends huiswaarts.

En zie — wat gebeurde? Nauwelijks was hij thuis of de postbode verscheen en bracht hem een pak. Hij opende het; het bevatte geld; veel meer dan hij had willen leenen. Dat werd hem echter nu niet geleend maar geschonken en wel door een aanzienlijke hoogeboren vrouwe, de hertogin van Wurtemberg.

Bij het pak was een brief waarin zij schreef, hoe zij wist, dat hij veel voor anderen deed en dus wel eens in ongelegenheid voor zich zelf kon komen. Zij had daarom geen rust gehad, vóór zij het geld bijeengelegd en over de post verzonden had.

Hoe verheugd Dr. Barth was en hoe hij den Heere dankte, kunt gij begrijpen.

Den volgenden Zondag hield hij catechisatie met de kinderen. Zijn hart was nog geheel vervuld van de wonderbare wijze, waarop het den Heere had behaagd zijn gebed te verhooren. Hij kon dan ook niet nalaten te spreken van het vertrouwen op God en het vast geloof in Hem en zei daarbij o. a. een versje op waarin komt, dat wie gelooft alles doen kan, of, zooals er in 't Duitsch staat: »maken".

»Zou zoo iemand ook geld kunnen maken?" vroeg hij aan de kinderen.

Daar wist geen zoo aanstonds het antwoord op. Zij raakten wat verlegen.

Dr. Barth zei toen eenvoudig:

»Ja, vrienden, wie gelooft kan dat ook. Ik verzeker u, dat ik het zelf heb ondervonden."

En zoo is het ook, doch let er wel op, dat Dr. Barth niet aan het geld verkleefd was. Hij heeft altijd zijn tijd, zijn kracht en ook geld voor anderen over gehad: voor vrienden, voor het koninkrijk Gods, zoowel in zijn land als onder de heidenen. Toch was hij, als ik zei, ver van rijk. Hij liet bij zijn sterven niet meer na dan eenige honderden guldens. Maar hij had in den hemel een schat dien mot noch roest verderven kon, en die niet mindert maar een erfdeel is in eeuwigheid.

———

CORRESPONDENTIE.

B. te F. In dank ontvangen. We hopen er weldra gebruik van te maken.

De inzenders van vragen zullen wel een weinig geduld willen hebben; er zijn ook vragen, waarop het antwoord niet zoo dadelijk te geven is. We zullen echter zooveel mogelijk trachten aan ieders wensch te voldoen.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Ferwerd, M. Hummelen te Eenmatil. — Driesum, E. Kropvelt te Alblasserdam. — Franeker B. W. Renkema te Rijnsburg. — Harlingen B. H. J. Reitsma te Amstelveen. — Veenwoudsterwal c. a., W. de Jong te Dalfsen.

AANGENOMEN: Delft A. A. H. Gerelle Meerburg te Groningen A. — Middelharnis, G. J. Weijenberg te Putten op de Veluwe. — Capelle aan den IJsel, M. v. d. Boom te Dussen.

BEDANKT: Emmelenkamp, L. Bouma te Terneuzen. — Leeuwarden B. J. v. d. Linden te 's-Hertogenbosch. — Rotterdam A. J. v. d. Linden te 's-Hertogenbosch. — Kampen B. R. Loman te Herwijnen.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Hien en Doodewaard, J. L. Pierson te Hengeloo (G.) — Hippolitushoef, M. Th. Laurman. — Marum, K. Kijfering te Noordwijk. — Zuilen, C. Verhagen te Diemen. — 's Gravenzande, P. A. H. van Rossem J.Hz. te Beek. — Hellendoorn, C. de Vries te Willige Langerak. — Stellendam, H. Bax Dz. te Doornspijk. — Schiedam, G. E. Meloen te Kloetingen. — Hoogezand en Simonshaven (toez.), H. W. ter Haar te Kedichem. — Sellingen, J. F. de Lang te Zuid-Sleen. — Wervershoof, F. Sinnighe Damsté S.Jz., cand. te Winsum. — Leimuiden c. a., IJ. Bootsma te Zoetermeer en Zegwaart.

AANGENOMEN: Koudekerke (Zeel.), L. Hijmans te Nieuw-Lekkerland. — Ilpendam, A. Fetter Jr. te Middelie. — Hobeintum, S. te Gempt te Kallantsoog. — Borgwerd, M. Buiskool te Oostwold Oldambt.

BEDANKT: Ooltgensplaat, D. Meerburg te Vreeswijk. — Schermerhorn, R. G. Chr. Oldeman, cand. te Eerbeek. — Brakel, J. B. Benders A.Az., cand. te Velp. — Berschenhoek, J. Beijer te Maartensdijk bij Utrecht. — Ierseke, P. J. van Melle te Nijkerk (Geld.) — Over- en Nederasselt, F. Hopster te Wijngaarden. — Beusichem, C. G. M. Quack te Laren c. a. — Lettelbert en Enumatil en Aalsum en Wetsens, J. C. de Hoog te Smilde. — Kockengen, W. van der Waal, cand. te Ridderkerk. — Zoelmond, R. G. C. Oldeman te Eerbeek. — Plaam en Idsegahuizen, S. A. C. Rijnenberg, cand. te Maarssen. — Brakel, J. B. Benders, cand. te Velp. — Gouderak, J. Ph. Hattink Jr. te Nieuwerkerk aan den IJsel.

Advertentien.

Heden overleed in haren Heiland en Heere, mijne geliefde Echtgenoote, Mejuffrouw

G. RENKEMA—BRAT,

in den ouderdom van ruim 43 jaren.

W. B. RENKEMA,
Predt.

Rijnsburg, 29 Oct. 1892.

De ondergeteekende mist, tot zijn leedwezen, den tijd, om allen die hem op 29 October j.l., bij gelegenheid van zijn 55en verjaardag, van hun vriendelijke belangstelling deden blijken, persoonlijk hiervoor hartelijk dank te zeggen en veroorlooft zich daarom dit langs dezen weg te doen.

Dr. A. KUYPER.

Amsterdam, 1 November 1892.

HUISHOUDSTER.

Eene flinke burgerdochter, bijna 2 j. als **Huishoudster** werkzaam, zoekt verandering, maar in een klein gezin (Geref.) Br. fr., lett. G. V., bureau *Herauт*.

„Jezus is de Broeder van Gods uitverkorenen"

maar zoover ik weet! staat nergens dat *wij?*... Sions Koning met dien titel mogen aanspreken.

Dit is geplaatst in de *Herauт* No. 772, door M. OZINGA Dz., *Predt.*

Commentair overbodig. (1 Cor. 2 vs. 14). Dit is *niet* de *leer* der oud-Geref. Kerk en is door den geheelen Kerkeraad *veroordeeld*.

A. v. D. OEVER *Predt.*

Deze onjuiste advertentie is geplaatst in de *Herauт* No. 775, door A. v. D. OEVER, *Pred.*, zonder medeweten of voorkennis van den Kerkeraad (voor zoover zij zich openbaar maken).

Commentair noodzakelijk. (Sreuken 17 vs. 15).

Zij zijn van meening, dat hier van Geref. leer geen sprake mag of kan zijn, (of legt de Geref. leer gewetensdwang op?) er is hier enkel verschil van meening, de grondvesten der leer kunnen we in dezen geschikt achterwege laten, ook is er niet tegen God en de gemeente gezondigd! heeft er iemand de vrijmoedigheid Jezus met het woord Broeder aan te spreken? een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd, mist iemand die vrijmoedigheid, men doe hem geen moeite aan, want God oordeelt den mensch.

Amsterdam, 1 Nov. 1892.

A. VAN OOSTEROOM,
G. v. D. NADORT,
W. JASKI,
K. ABCOUWER, Diaken.
} Ouderlingen.

Kerkeraden.

Door de ineensmelting der beide Gereform. kerken alhier, wordt een **volledig Avondmaalstel**, tegen verminderde prijs **te koop** aangeboden.

Inlichtingen te verkrijgen bij den Scriba van den Kerkeraad der Gereform. kerk te *Grijpskerke (Zeeland)*.

ORGEL.

Te Koop aangeboden een echt **Amerikaansch Orgel**, 2 spel, hooge kast, nog zoo goed als nieuw. Heeft gekost *f* 280, nu voor den spotprijs van *f* **150**.

Fr. br., lett. A., bij den boekhandelaar D. BROUWER, Strooveer 8, *Rotterdam*.

MEYLINK & PIERON,
Rozengracht 10-12, Amsterdam.
Fabrikanten van Ledikanten

voor **Gestichten, Pensionnats** enz., in alle vormen.

EENIG ADRES van
Gestampte Ledikanten

GOLDSCHMEDING'S
PIANO- en Orgelhandel,
Warmoesstraat 141, Amsterdam,

biedt steeds de meest uitgebreide sorteering Instrumenten en zendt direct op aanvraag **Catalogi, Prijslijsten** en **Conditiën.**

DIRECTE INVOER. LAGE PRIJZEN.

Dames Wollen Costumes,

maakloon van af *f* 4, Katoenen Costumes van af *f* 2.50, Dames Wollen Huisjaponnen van af *f* 1.75, Katoenen Huisjaponnen van af *f* 1.25, eenvoudige Prinsessejaponnen 90 Ct., Dienstbodenjaponnen in één dag netjes afgewerkt 80 Ct. en Rouwgoed, desnoods in 4 uren, aangezien in de **Beerenstraat No. 11**, met 3 coupeuses, 14 naaisters en 10 trapnaaimachines gewerkt wordt. Nette leerlingen kunnen op zeer voordeelige voorwaarden geplaatst worden.

Vroeger f 9.90, nu f 5 90.
J. WORP, Psalmen enz.

voor Orgelgebruik, zeer net gebonden, wordt, zoolang de voorraad strekt, na ontvangst van postwissel à *f* **5.90**, franco gezonden, door

A. FISSCHER, Boekhandel,
Elisabethstraat 3, Utrecht.

KERKERADEN!

Lastbrieven } Goedgekeurd door de Classis
Attestaties } *Harderwijk*, uitgegeven bij **H. J. VAN DER VEGT, Zwolle**, en verkrijgbaar à *f* **1.—** per 100 (ook gesorteerd), groote getallen v/d. Classen rabat.

Dezer dagen verscheen:
De gedachtenis
des
Rechtvaardigen.

Korte beschrijving van het leven en zalig afsterven van

Mej. GEERTJE F. MEINDERS,
geb. PETERSEN,

Met haar Portret.

Prijs *f* 0.50.

Amsterdam. **J. A. WORMSER.**

P. VAN EIJK.
FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,
Dam 15--17, Amsterdam.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Bij den Uitgever **J. C. VAN SCHENK BRILL**, te **Doesburg**, is verschenen de 1ste aflevering van:

PAARLEN UIT DE NALATENSCHAP
VAN
C. H. SPURGEON.
Verschijnt in 16 à 17 afleveringen à 35 Cents.

SPURGEON's werkzame pen heeft door zijnen dood het voortbrengend vermogen verloren; maar uit de **nalatenschap** van den hoogbegaafden schrijver, wordt thans de **grootste** en **schoonste paarlsnoer** aangeboden.

SPURGEON is boven onzen lof verheven; zijne werken aan te bevelen behoeven wij niet. Maar van bovenstaand werk verklaren wij wat de Hofmeester op de bruiloft te Kana zeide: »Alle man zet eerst den goeden wijn op, en als men wel gedronken heeft, alsdan den minderen; maar gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard." Kortom: Men zal in dit **nieuwe werk** van den buitengewoon begaafden en geachten schrijver vinden een schat van leeringen, vermaningen en vertroostingen op den weg ten leven, waardoor hij nog tot ons spreekt, nadat hij gestorven is.

De inteekening staat open bij alle Boekhandelaren en bij den Uitgever.

Bij J. A. WORMSER te Amsterdam verscheen:

De verflauwing der grenzen.
REDE

bij de overdracht van het Rectoraat aan de VRIJE UNIVERSITEIT op 20 October 1892, gehouden door

Dr. A. KUYPER.
Prijs f 1.—.

Algemeen verkrijgbaar is:
DE CATALOGUS
der Uitgaven
VAN DE
Weesinrichting te Neerbosch

waarin worden vermeld: **verscheidene belangrijke NIEUWE Uitgaven**, uitnemend geschikt voor *Feestgeschenken, Bibliotheken enz.*; een rijke verzameling »**Kerstboekjes**', waaronder **16 nieuwe**, met omslagen en plaatjes in fijnen kleurendruk, keurig van teekening, van buitengewoon lagen prijs en van schrijvers als: GERDES, HOOGENBIRK, KLOPPERS e. a.; bovendien aanbiedingen van **zeer goedkoope Pakketten, Kerstliederen en dergelijke.**

Vroeger verschenen »**Kerstboekjes**" worden tegen **minder dan den halven prijs** geleverd.

De Nieuwe Uitgaven zijn evenals de *Neerbosch-Scheurkalender, Weezen-Almanak* en *Almanak v/d. Jeugd* voor 1893, bij elken solieden Boekverkooper voorhanden.

P. J. MILBORN,
te **Nijmegen**, *Uitgever.*

Bij H. HONIG, te Utrecht, is verschenen
ALEXANDER COMRIE,
DOOR
Dr. A. G. HONIG.
Prijs f 3.00.

Binnen enkele dagen verschijnt:
De Uniekalender voor 1893.
Prijs f 0.75.
A. FERNHOUT,
Amsterdam. **Uitgever.**

Vrije Universiteit.

De 20e October is weer een heel eind achter ons. Veel is weer sedert dien merkwaardigen datum geschied, want wij leven snel. Toch is die dag nog versch in het geheugen, en de indruk niet uitgewischt der hoogst belangrijke rede van Prof. Kuyper, getiteld: »de verflauwing der grenzen," ter gelegenheid van de overdracht van het rectoraat gehouden. Te verwonderen is het, dat bij dergelijke zeldzame gelegenheid niet nog veel talrijker publiek zich het genoegen verschaft, daarbij tegenwoordig te zijn. Een liberaal man, die haar van het begin tot het einde bijwoonde, en mij zijne hooge ingenomenheid daarmede betuigde, kon eveneens zijne verwondering niet verbergen, dat niet tal van zijn geestverwanten zich dit zeldzaam genot hadden gegund. Hij gaf als oorzaak daarvan op »kleingeestig vooroordeel." Ditzelfde zou men, dunkt mij, met veel meer recht nog kunnen zeggen van zoo vele Christenen, die nimmer kennis willen nemen van den arbeid en het streven der Vrije Universiteit en, in blinde antipathie tegen het Gereformeerd beginsel voortgaan de overheidshoogescholen te bezoeken en te verdedigen.

Moge de lezing van professor Kuypers's Rede (welke, verrijkt met vele belangrijke aanteekeningen, het licht zag bij den uitgever J. A. Wormser), nog velen de overtuiging schenken van het groote gevaar dat dreigt, en van de dringende noodzakelijkheid om terug te keeren tot de oude en beproefde paden. Onze vrienden kan ik eveneens de lezing van dit hoogst belangrijke stuk niet genoeg op het hart drukken.

De heer Dr. A. G. Honig is nu ook van wege de Classis toegelaten tot het leeraarsambt, zoodat hij op Zondag 13 dezer zijne bediening in de kerk van Oudshoorn hoopt te aanvaarden.

Onzen correspondenten wordt ten vriendelijkste verzocht toch spoedig de compleete lijsten van leden en begunstigers op te zenden aan ons bureel. Dit geldt natuurlijk alleen hen, die zulks nog nalieten; maar door welk verzuim de arbeid van onzen amanuensis zeer belemmerd wordt. Ik vertrouw, dat deze herinnering hierin spoedig verandering zal mogen brengen

W. HOVY.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan contributiën: door den heer L. Wichers te Vollenhove *f* 20; door den heer H. van Hoogen te Wildervank *f* 24; door den heer R. F. van Mill te Gorinchem *f* 42; door den heer A. Pijl Jzn. te Alblasserdam *f* 124.35; door den heer A. de Lange te Wassenaar *f* 95; door Ds. M. J. Dijk te Bozum *f* 3; door den heer G. Schimmel te Amersfoort *f* 20; door den heer R. Barneveld te Vreeswijk *f* 64.50; door den heer K. Bakker te Heer Hugowaard *f* 21; door den heer G. J. Stouwdam te Oldebroek *f* 161; door den heer S. S. Hofstra te Assen *f* 76; door den heer D. J. Zijlstra te Ee *f* 51.50; door den heer H. Mulder te Koevorden *f* 6; door Ds. J. W. F. Roth te Besoyen *f* 1; door den heer P. van Tuijll te Gameren *f* 12; door den heer Th. van den Brink te Oosterbeek *f* 44; **aan collecten:** van de Geref. kerk B te Delft *f* 60.20½; van idem te Smilde (halve collecte) *f* 3.97; van idem te Garijp *f* 10.01; van idem te Berkel (halve collecte) *f* 9.32½; van idem te Berlikum *f* 17.50; van idem Scherpenzeel (Geld.) *f* 15; van idem te Buiksloot *f* 4.92½; van idem A te Emmen 6.70; van idem te Schoonebeek *f* 11.52; van idem te Aalden *f* 6.11; van idem te Gees *f* 4; van idem te Coevorden *f* 4; van idem te Sleen *f* 3; van idem te Nieuw-Amsterdam *f* 5.13½; van idem te Schoonoord *f* 1.45; van idem te Oostburg *f* 10.83; van idem te Nieuw-Leusen *f* 4.30½; van idem te Kootwijk *f* 2.50; van idem te Heeg *f* 32.10; van idem te Leiderdorp *f* 60; van idem te Wommels *f* 17.60; **aan schenkingen:** door den heer K. Pasma te Oosterbierum van de halvestuiversvereen. *f* 5; door Ds. H. W. van Loon *f* 1; door den heer W. Hovy, van A. S. te B. *f* 2.50,

Voor de Medische faculteit:

Door den heer A. Pijl Jzn. te Alblasserdam, van twee personen *f* 20; door den heer K. Pasma te Oosterbierum, van de Halvestuiversver. *f* 5.

Voor het Hospitium:

Door den heer G. Schimmel te Amersfoort *f* 1; door den heer K. Pasma te Oosterbierum, van de Halvestuiversver. *f* 5; door den heer W. Hovy van A. S. te B. *f* 2.50,

Voor het Studiefonds:

Bij Prof. Dr. A. H. de Hartog ingekomen: door den heer S. v. d. Graaf te Puttershoek *f* 3.35; door Ds. C. A. Renier van S. V. *f* 2.50, van E. *f* 2.50, samen *f* 5; van Mej. Wed. H. M. B. te A. *f* 2.

S. J. SEEFAT, *penningmeester.*

Hilversum.

UITGAVE van HÖVEKER & ZOON,
TE AMSTERDAM:
GEDICHTEN
VAN
J. A. WORMSER.
Prijs f 1.25. In stempelband f 1.90.

VERSCHENEN:
Dr. F. F. C. FISCHER,
DE DEO AESCHYLEO
Prijs f 1.90.
Amsterdam. **J. A. WORMSER.**

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106, AMSTERDAM.